

Divadlo je způsob života, něco bytostně mého

 rozhovor se sestrami Hanou a Janou Frankovými

Hana a Jana. Dvě sestry, které odlišuje jen jedno písmenko. Obě skončily u divadla. Obě jsou herečky a pedagožky. Obě mají tři děti. Co dalšího mají společného a v čem jsou každá jiná?

To, že jste se jako sestry potkaly u divadla a na jedné akci, mi přišlo geniální a přímo vybízející k rozhovoru s vámi.

Hana: Nám to taky přijde geniální, protože se moc nevídáme.

Jak je to možné?

Jana: Nemáme čas. Prostě nemáme šanci se sejít.

Hana: Ale věta nemáme čas je obzvlášť u rodinných příslušníků úplná blbost. Rodina by si vždycky měla najít čas, ne? Loni jsme se ještě občas vídaly, ale teď uplynul rok, kdy jsme se nepotkaly ani na pokec.

Rodinné setkání vám tedy naplánovala Lenka Huláková?

Jana: Vzniklo to tím, že Jiřina Lhotská nemohla přijet do poroty a na poslední chvíli jsem za ni zaskakovala, a až pak jsem se dozvěděla, že tu bude sestra. V porotách to totiž nemám moc ráda. Připadám si na to málo vzdělaná a fundovaná.

Hana: Proto do nich už léta nejedním.

Jana: Proto jsem váhala. Není to tak, že bych se ořňovala. Ale když člověk sám dělá divadlo a ví, co všechno se může stát a jak je to celé křehké, je vlastně nepříjemné tam pak sedět a jako stařena vyprávět moudra. Není jednoduché lidem něco říkat a neublížit jim.

Hana: Do porot nejedním už deset let. Největší problém mám s tím, že hned po představení nejsem schopna mluvit o tvaru jako celku. Vidím jednotlivé detaily a přes ně třeba až druhý den dojdou k celku. Jsem pomalý člověk odjakživa. A to ve všem, třeba i v jídle.

Jana: Na rozdíl ode mě.

Tak v tom byste se jako sestry evidentně shodly.

Hana: Ale Jana je na rozdíl ode mě bojovník.

Jana: To ne. Ale když člověk sedí v porotě s těmi bardy kolem sebe, tak z něj prostě něco vypadnout musí. Spíš mám ostych věci pojmenovávat, protože vím, co se všechno může přihodit a jaké to je, když se na soubor a vedoucího sesype, co všechno by mohlo být jinak a lepší.

Ted' víme, co všechno máte společné. Co ale máte každá jinak?

Jana: Mně je pořád horko a jí je pořád zima.

Hana: Jana by pořád otvírala okna a já potřebuji na své ledové ruce a nohy teplo. Jana umí zpívat a na leccos hrát.

Ne, že bych neuměla zpívat, ale muzikantsky na tom nejsem nejlépe. Můj děda se mě snažil učit hrát na kytaru. Bylo to sice

lepší, než když se mě pokoušel učit hrát na housle můj otec, ale opravdu nejsem nadaný hudebník a zpěvák.

Jana: Já samozřejmě taky ne.

Hana: To není pravda. Máš v sobě jistotu. Co ještě máme odlišného?

Jana: Hanka se bála jít na přijímačky na DAMU na katedru výchovné dramatiky.

Hana: Sama bych tam nedošla.

Jana: Tak jsem tam šla s ní a nakonec jsme tam studovaly spolu.

Hana: Ale jen jeden rok. Pak jsi mě tam nechala.

Co vás vůbec k divadlu přivedlo?

Jana: Naše maminka byla ochotnická herečka a asi byla velmi dobrá. Tatínek nikdy k divadlu netíhnul. Když byl mladý, chtěl být buď architekt, stavební inženýr nebo zubař. Takže moje sestra je vystudovaná zubní laborantka a já mám stavební průmyslovku. Sice se mu to nakonec vymklo z rukou, ale máme tyto střední školy.

Hana: Ty vysoké pak přišly, když jsme zjistily, že jsme prdlé divadlem.

Kam tedy směřovaly vaše cesty?

Hana: První angažmá jsem získala v tehdejší Divadle Vítězslava Nezvala v Karlových Varech. Pak jsme založili Divadlo Dagmar a to se táhne dodnes. K tomu přibyla pedagogika a spolu s kumštem se vedle sebe hezky poskládaly a vzájemně se doplňují.

Pokračování na straně 11

Všichni spolu tak nějak chodíme...

 rozhovor se souborem

(K Tadeášovi (Tymothy)) Bylo to tvoje poprvé?

Tadeáš: (smích) Určitě ne, nebylo.

Jste takový divňouši i v normálním životě mimo jeviště?

Všichni: Jo, ještě větší, jsme taková parta divných lidí, možná proto nám sedne humor, který ta inscenace v sobě má.

Na co je to satira?

Tadeáš: Řekl bych celkově na náboženský fanatismus, na ty menší křesťanské sekty v Americe.

Jste někdo z vás věřící?

Všichni: Ne.

Tadeáš: Jsme svědci Ljehovovi. (smích)

Filip: Já mám nádech buddhismu.

Tomáš: Já zas nevěřím ve vůbec nic.

Co třeba v morálku?

Tomáš: Ani ne, maximálně třeba v lidstvo.

Filip: Taky souhlasím, věřím v lidstvo.

Myslíte si, že inscenace může někoho urazit?

Kluci: Jo, jednoznačně.

Holky: Očividně to dneska urazilo. Ale s tím se prostě počítá.

Filip: V Aši se nám to stalo jenom jednou, že někdo něco vykřikoval.

Tadeáš: Ale konkrétně, že by někdo přišel a stěžoval si, to se nestalo.

Jaký byl proces?

Filip: Vzniklo spousta, spousta, spousta přereků.

Tadeáš: Třeba: „No konečně, už se mi začínají dělat poklopce.“

Tereza K.: Nebo: „Stáhneš ocas mezi zuby...“ (smích)

Jak reaguje publikum u vás v Aši?

Tomáš: Úplně jinak než tady. U nás se smějí, znají nás a jdou s námi.

Tereza Z.: Jak kdo, no.

Tereza K.: Až na moji babičku, ta sedí vzadu a dělá: „Hí! Ježíš Mářjá! No to snad né?!“

Filip: Pamatuju si, jak jsme jednou hráli pozdě večer, ale zůstaly tam i malé děti a to nebylo dobré.

Tomáš: U nás jsou ty lidi jednoduše jinak nalazení.

Filip: Taky rozdíl — hrát to večer, hrát to odpoledne.

Tomáš: Tady bylo i naprd, že to bylo po obědě, taková tvrdá psychická nálož po jídle.

Tadeáš: Hrát pro domácí publikum je vždycky lepší.

Váš soubor prý končí, je to pravda?

Kluci: No, my doufáme, že ne... ale teoreticky jo.

Terezy: Ještě jedno představení nás snad bude čekat.

Tereza Z.: Je nám z toho trochu smutno, jsme přece jenom spolu už asi šest let.

Filip: Jdeme už každý jinou cestou, končíme na střední a jdeme studovat různě po republice.

Chodíte spolu někdo navzájem?

Všichni: (smích) Ano, chodíme spolu tak nějak všichni, ale reálně nikdo.

Máte v sobě všichni Tyrona?

Všichni: ROZHODNĚ! (smích)

Tadeáš: Hlavně po pár pivech.

-vita-

herci
zabitý
strašidelnost
vulgarity
mě-nic-nenapadá
pročdrsný
abstraktní
schizofrenie
vtipný
mindfuck
hezký

Souboj s Bohem a ďáblem

Soubor DeMentosky s režisérkou Annou Pokornou si věru nevybral snadnou hru. Příběh o touze v různých podobách, věčném souboji se svým egem a alter egem, a také s Bohem a ďáblem, pod názvem Ruka Boží je záměrně provokativní text. V původní verzi Roberta Askinse se odehrává v bigotním městečku kdesi v Texasu, takže to, čeho se všichni hrdinové dopouštějí, v takovém prostředí musí působit hodně šokujícím dojmem. Zkrátka, je to příběh ve stylu, dnes už v Evropě doznívající coolness dramatiky, s šokujícími či tabuizovanými tématy, a množstvím sprostých slov. V českém prostředí se tedy mnohé z motivů vytrácejí, a vzniká tvar, v němž příběh

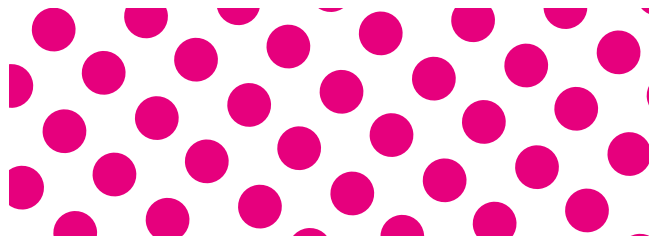
sice ukazuje frustrované hrdiny a jejich značně provokativní (zoufalé) jednání, ale základní šokující moment konfrontace s Bohem a ďáblem se dostává spíše do abstraktní roviny. Svým způsobem tedy uvažuje o narušené psychice chlapce, která se začíná projevovat bipolární poruchou, totiž přenesení vlastních pocitů do loutky Tyrona, který je naprostým protikladem introverta. V jeho mysli se však kumuluje zloba, strach a množství negativních pocitů, které se prostřednictvím Tyrona dostávají na povrch ve značně agresivní formě.

Soubor zvolil prostředí, kde diváci jsou na dosah, což vyžaduje od herců velké soustředění – hraje-li se na tzv. čtvrtou stěnu. Scéna loutek, kterou představení odstartovalo, byl naznačen jakýsi klíč značné nadsázky, která však u reálných postav tak dobře nefungovala. Herci mnohdy situace spíše předváděli, nežli hráli. Pocitově bylo znát určitý odstup od

postav, od jejich činů jako by se herci do jisté míry distancovali. Rozkolísanost výrazových prostředků byla patrná. Paradoxně, lépe fungovaly scény pojaté symboličtěji, či abstraktněji, ať už možnost delegovat pozornost na loutku či imaginární předmět, tady byla patrná pečlivá propracovanost scén (viz hra s imaginárním autem či dveřmi), ale v případě konkrétních scénických prvků – paraván, stůl, či části oděvu – autenticita naopak nefungovala. Možná to souviselo i s tématy (náznak sexuálního vztahu mladíka se starší ženou, či až přílišné erotické naléhání kněze na tuto ženu) působilo, patrně nechtěně, spíše komicky. Naopak, nesmělé sbližování dvou teenagerů s asistencí loutek bylo daleko věrohodnější.

Takže výsledek zůstal kdesi na půl cesty, mezi deklamací textu, předváděním situací daných hrou a skutečným hraním. Nicméně, lze ocenit odvážnou volbu neokoukané nové hry, jejíž realizace vždy nese podobná rizika. Téma ďábelského našeptávače a nemožnosti se ho zbavit, byť je jen v naší hlavě, prolínání reálného života a subjektivního vnitřního a marné hledání jistot ve světě, který je nemilosrdný – tedy vesměs hamletovské otázky, vhodně zapadlo do nabídky letošního festivalu.

Jana Soprová

Byla to dřev. Dotáhnuli jste ji?

N. J.

Stále přemýšlím, co mi tato inscenace přinesla.

Em.

Pořád nevím, co vám o tom povím.

Milan

Pro mě bez energie, pouze deklamování textu.

DIDI

žádný jednání - žádná motivace - žádná situace

Honza Hnilička

Divadlo Vydýcháno, ZUŠ Liberec: Andrew Coffey – vyprávěj příběh

Jsme irští polykači ohně

 rozhovor se souborem

V sále je V/vydýcháno, tedy Maty, André, David, Tadeáš, Pepuna a Zuzka. Přicházím přímo doprostřed rozesmáté debaty těsně po představení: “Ještě že jsem měl v botě ten zapalovač!” “Ta petrolejka zhasla?” “Super, že jsi kuřák, zachránils nám představení!”

Co se stalo?

Vydýcháno: Úplně na začátku nám zhasla petrolejka. A já jsem měl strašnou náhodou u sebe zapalovač. Takže nám zapalovač spasil představení.

Jak ta prkna převážíte?

Vydýcháno: Blbě. Vlakem. Ve vaku na lyže. A obtěžujem s tím lidi v kupéčkách.

O vašem souboru Vydýcháno se všude dočteme, že zkoušíte ve sklepech bez oken, kde je permanentně vydýcháno. Jak tam můžete zkoušet takhle pohybově náročnou věc?

Vydýcháno: Bývá tam pak ještě víc vydýcháno než obvykle. Ale furt tam není takové vedro jako tady dneska. Ve zkušebně ale petrolej nezapalujeme, jsou tam požární hlásiče. Taky je tam nízký strop, takže se tam nemůžeme s těma prkny tak rozvášnit jako tady.

Jak jste k těm prknům přišli? Proč jste se rozhodli použít zrovna tento prostředek?

Vydýcháno: Nejdřív jsme měli bambusový tyče, na prkna jsme přišli až časem. Protože je to irská povídka, chtěli tam Lukáš s Tomášem (vedoucí souboru, pozn. red.) dostat nějakou

surovost. A s prkny jsme začali de facto vytvářet les.

A jak jste se dostali k irské předloze?

Vydýcháno: To přinesl Lukáš – že se mu ten text hrozně líbí a že ho vždycky chtěl dělat. Tak jsme na tom dělali. Asi jsme jeho prominentní ročník a jediní, co na to měli (smích). Ta povídka je sama o sobě dost mystická, takže docela dlouho trvalo, než jsme se předlohou prokousali, rozpitvali ji a nějak si ji přetvořili k obrazu svému.

Je ten příběh pravda?

Vydýcháno: No, pravda je právě jako... Co je pravda? Kdo to je, pravda? (smích) Kdo má pravdu? Vždycky je to něčí pravda.

Tadeáš Pikous: “Pravda je, když jeden lže a druhý říká opak.”

Co je pro vás typické Irsko, irská poetika?

Maty: Pro mě je to srdeční záležitost.

Vydýcháno: Všechno to, co v představení používáme – přírodní surovost, mezilidské vztahy, které jsou i přes všechny nesnáze veskrze pozitivní. Ty lidi umí žít. Pijou, hádají se, pak zase pijou. V Irsku žije vlastně úplně všechno, i příroda, moře. Příroda je tvrdá a i lidi jsou tam svým způsobem taky tvrdý a obrnění. Ale nakonec se stejně všichni sejdou v hospodě.

Zachránil vám někdy nějaký příběh život? Mají příběhy fakt takovou sílu, jak to ukazuje vaše inscenace?

Vydýcháno: Pokud chce někdo svou pravdu dokázat nebo ji jenom sdělit, tak to vždycky dělá prostřednictvím příběhu. Přes příběh to řekne. Proto jsou příběhy strašně zásadní. Navíc se dají i překrucovat, člověk od člověka to může říct jinak – náš příběh se taky třikrát změnil. Proto má pravdu každé svoji. Existuje citát od Jiřího Charvát: “Všechno jsou jen příběhy a kterému uvěříš, ten si prožiješ.”

A ještě dotaz od diváka, který seděl vedle mě: jak na konci zhasnete to světlo ve skleničkách?

Soubor: Spolkneme to! Jsme polykači ohně, irští polykači ohně! (smích)

-jita-

pirátizkaribiku záchod
mořekonečnědivadlo
paráda pročflaška
super divadlo kouzelné
božíprkna světlo loutky
dobrý

Věřte nevěřte

Zdánlivě jen krátká hříčka, v níž se zapouzdřený příběh o dobrodružství Andrewa Coffeyho opakuje ve stylu „pes jitrničku sežral“. Představení Divadla Vydýcháno však přineslo mnohem více, a to jak v tématu, tak provedení. Zavádí nás do světa irských legend a mýtů, společného vyprávění kdesi v hospodě, kde se všichni znají a sdílení legendy, které se tu tradují odnepaměti a mají stále nové obohacené verze. Vlastně je to takové VĚŘTE-NEVĚŘTE. Ale kde je vlastně pravda? Opakování příběhu ji vlastně zastírá. Až jednou, když vnuk Andrew Coffeyho začne vyprávět příběh o svém dědovi, jako by vše najednou ožilo a vrátilo se v naléhavé otázce: Jak to vlastně bylo? Kdo to strašil Andrewa, když zabloudil v neznámých lesích? Kdo mu nedal spát, dokud pravda nevyšla na povrch?

I když počáteční obraz vytvoří zvukově a scénicky iluzi prostředí hospody, kde při společném zpěvu a popíjení přijde řada i na vyprávění příběhů, pouhým nasazením čepice ožije samotný Andrew Coffey, aby se s ostatními podělil o podivný příběh, který už vyprávěl nesčetněkrát. A protože je to společnost přístavních dělníků, tesařů, stavitelů lodí a námořníků, je celý příběh vizualizován pomocí prken, zprvu naskládaných na hromadě, která se vzápětí v rukou černě oděných herců (nebo performerů?) proměňují v les, klikaté stezky, nebezpečné propadající se mokřady, ale i interiér chatky s vrzajícími dveřmi. Zkrátka, vizualizují se tu Andrewovy vzpomínky, různě zkreslené, hororovité, dorážející, stejně jako duch zemřelého kamaráda námořníka, o jehož smrti vlastně nikdo nic neví...

Opravdu neví? Začarovaný kruh příběhu, v němž Andrew stále rychleji a zkratkovitěji vypráví stále stejný příběh zbloudění v lese a objevením ducha, končí téměř vyčerpáním (tady herci ukážou nefalšovaně zpocené tváře a dají najevo, že je to sice hra, ale dost náročná), Nicméně duch se stále dožaduje – vyprávěj příběh! Ale jiný, tenhle znám... Nakonec se dočká, z hlubin podvědomí vypluje (snad?) skutečný příběh o tom, na co Andrew chtěl zapomenout. Ale před pravdou se neschováš. Někdy musí ven, A tak se dozvídáme, jak – snad nešťastnou náhodou, nebo momentální atmosférou nevraživosti – došlo na moři k neštěstí, které stálo Andrewova kamaráda nejen loď, ale i život. Vyprávění souboru Vydýcháno je krátké, ale napínavé, a vizuálně velmi působivé. Podařilo se velmi dobře propojit vyprávěcí princip s promyšlenou pohybovou stylizací a prací s předmětem. Důležitým atmosférotvorným prvkem je navíc „vyprávění“ sugestivních zvuků na rozličné nástroje (oba vedoucí tak činí ve skrytu, pod pódiem, takže se pozornost diváků sem tam mimovolně obrátí k nim). To je ale jedná drobná výtka k celkovému tvaru. Jinak, prozatím Andrew Coffey v mém soukromém žebříčku jasně vede!

Jana Soprová

*Jednoduché a přímé, co diváka mile pobaví.
Posílil bych konec.*

N. J.

Miluju jednoduchou scénu a využití rekvizit na maximum.

Em.

Loutky jsou docela in.

Milan

Moc mě bavila energie a pohyb.

DIDI

Buddeto! Soukromá ZUŠ Trnka, Plzeň: Tracyho tygr

Holky se do toho kously

Proč zrovna Tracyho tygr?

(dlouhé ticho)

Holky: To téma asi navrhla Kačka.

Kačka: Hledali jsme něco, kde by se skloubili lidi od nás ze souboru, protože máme velké věkové rozdíly a širokou škálu osobností. Tak aby to nějak fungovalo dohromady, aby všichni měli nějaké uplatnění, které by pro ně bylo vyhovující.

Četli jste všichni předlohu (W. Saroyan: Tracyho tygr)?

Všichni: Jo.

Michal (Ston, vedoucí souboru): Já ne. (smích)

Bylo pro vás těžké takovouto netradiční předlohu zpracovat?

Kája: Pro mě bylo nejtěžší se přetvářet do různých postav, chvíli být vypravěč, pak zase starý ochutnávač, pak psychiatr...

Jak vypadal proces? Vycházeli jste z improvizací nebo přišel Michal s hotovým scénářem?

Emča: Nejvíce to vycházelo z improvizací.

Viktorka: Michal sice přišel s textem, ale ten jsme hodně pozměnili.

Standa: Ten text, který tehdy přinesl, byl v podstatě jen vy-psané repliky z celé knihy.

Žofka: Bylo taky důležité, jak jsme kolem toho mluvili, samozřejmě jsme debatovali nad tím, o čem pro nás je a co tou inscenací chceme říct.

Znám vás z minulých let a zdá se mi, že jste v trochu jiném složení, spojily se dva soubory?

Žofka: Měli jsme nějaké stálé složení, ale pár lidí odešlo, a tak jsme přijali tři mladší holky, právě proto bylo pak složité najít něco, co bude pro nás všechny. Podle mě se to povedlo a myslím, že holky se do toho kously a byly výborné.

Co je téma?

Kačka: To asi nechceme divákům říkat.

Žofka: Téma knížky je podle mého čas, ale téma inscenace nechceme takhle narovinu říct.

Stalo se vám někdy, že diváci vůbec nepochopili, o co jde?

Holky: Nějaké úseky byly pro některé takové hůře srozumitelné.

Viktorka: Problém byl Laura s tygřicí.

Kačka: Nebyla tam ta věta, která to vysvětluje, tu jsme tam dopsali až potom.

Viktorka: Předtím šlo asi těžko poznat, že je to právě tygřice.

Emča: A ty vypravěčky se maličko upřesňovaly, aby šlo vždyc-ky poznat, kdo je teď kdo.

Zdalo se mi, že některé scény jsou upravené podle vás a nejsou podle knihy...

Všichni: Ani ne.

Kačka: Jedině ta situace v léčebně je vystavěná maličko jinak, ale podstata zůstala úplně stejná.

Michale, všiml jsem si, že máš skoro až dětskou radost, když se na to díváš.

Michal: Je to třetí repríza a dneska jsem si všiml, jak to na mě funguje - ta tělová představitost. Jak to prožívám se souborem. Holky vypravěčky čím dál tím víc improvizují a přidávají další věci, které fungují, a já je vidím třeba poprvé. Moc si to užívám.

Máte nějakou historku z procesu tvorby?

Emča: Jednou při představení se nám zasekl v lavičce župan a Standa ho přisedl, takže jsme nemohly vstát. (smích)

-vita-

energíeobrananevím
mišmaš
emoční
tygr
zmatenost
láskaa
lehko-těžkost
zajímavé
příjemné
šílenost
úžasné
pěkný
mezerý
dráha
horská

Kam s tím tygrem, mladý pane?

Saroyanův Tracyho tygr je lákavá a zároveň těžká předloha, v každém případě to, čemu se říká výzva. Této výzvy se neza-lekl Michal Ston, který vytvořil pro svůj soubor vlastní adapta-ci, jejímž hlavním tématem je láska. Může být... Není to však jediné téma, vždyť to nepokojné druhé JÁ, které nás poštu-chuje a jako ďábelský Mefisto postrkuje do různých situací, nutí nás přehodnocovat své úmysly a činy, je stále přítomno. Přitom je ten tygr v duši vlastně neviditelný, někdy je silný, jindy skoro zapomenutý, a někdy zhmotněný jako temný stín, který je naším stálým průvodcem. A pak, aby to nepokojné druhé já bylo chyceno a uklidněno, je třeba se vydat zpět po vlastních stopách, a napravit nebo znovu prožít to, co jsme v životě minuli, či zkazili vlastním přičiněním.

Ve scénické podobě zvolil soubor jako mizanscénu „ulici“, tj. prostor, kde se protagonisté pohybují mezi dvěma protileh-lými částmi publika. Takže při sledování děje diváci zároveň vnímají, byť často jen koutkem oka, jak reagují ti na protilehlé straně. Už při příchodu diváků sedí na lavičce Tom Tracy – ještě ho neznáme, a bude úkolem tří vypravěček (které se zároveň proměňují v různé postavy), aby nám ho představily. Vyprávění příběhu se dotýká Tomova života, v němž figuruje jako věrný druh jeho tygr (nebo černý panter?), který nemlu-ví, jen sem tam zavrčí a výmluvnými pohyby komentuje To-movo jednání. Celé to vyprávění je vlastně tak trochu sen, či vzpomínka, v níž Tom, pracující v kávové továrně, s odvahou – snad až přílišnou – jde žádat o funkci ochutnavače kávy.

Není mu vyhověno, samozřejmě, místa jsou obsazena starými zasloužilými ochutnavači a čekatelů je mnoho...

Ale důležitější než to je setkání s osudovou dívkou – Laurou a její tygřicí. Křehká krása dívky Toma okouzlí, jejich nesmělé sbližování má v sobě snovou poezii mládí, která naráží na rea-litu dospělých. Osudové je setkání s Lauřinou rodinou, kdy po odchodu pana Lutyho Tom políbí krásnou a vyzývavou paní Lutyovou. A zklamaná Laura má zlomené srdce... Pro své nepokojné srdce a vzdor Tom nakonec končí v psychiatrické léčebně, kde se znovu setkává s Laurou, ale vrátit čas nejde... Nebo ano, Tom tu šanci dostane. Ve vyprávění se prolne reálná a snová rovina, a je mu umožněno chytit tygra a najít smíření se sebou samým.

Vedle ústřední dvojice Toma a Laury vystupují ostatní jako výrazně stylizované postavy (ať už majitel továrny a jeho nohsled, policisté, Lauřini rodiče, i starý doktor, interpreto-vaný třemi vypravěčkami). Poetika Tracyho tygra je ovšem zvláštním způsobem rozostřená, a ne každému sedí. Tak ani v této adaptaci není příběh vždy jasný a srozumitelný, a vzhledem k tomu, že vyprávění má kolísavou energii, chvíle-mi může diváky i ukolébat k mikrosnánku. Vnímání příběhu se odehrává spíše v rovině pocitové, a záleží na tom, nakolik jsou diváci na takový způsob vyprávění naladěni. Je to, jako byste chtěli chytit do dlaní pavučinu. Rozplyne se vám pod rukama, a zbyde jen pocit. Okouzlení, nebo zmatku. A nebo doteku lásky?

Jana Soprová

Tygr pro mě bohužel v půlce umřel.

Ovín

Náboj ze začátku se ztrácel.

Čechomor

Chci vás pozvat k nám, aby to vidělo hodně lidí, protože to považuji za velmi podařené zpracování.

N. J.

Velmi silné téma na jednoduché scéně.

Em.

Bez tygra nejsi nic.

Milan

Zdlouhavá leč dobrá inscenace. Žofka zaválela.

M.

The English College in Prague, Praha: The Strange Case of Dr Jekyll and Mr Hyde

Těším se, až budu umírat častěji

 rozhovor se souborem

Jak dlouho váš dramatický soubor v rámci pražské The English College existuje?

Anna (Mr Hyde): Soubor tam funguje od založení školy. Náš pan učitel, který hru režíroval (Logan Hillier), už je na škole určitě aspoň 12 let. A s divadlem začínáme vlastně hned s nástupem do školy, takže třeba já v něm pracuju už 5 let.

Eliška (Dr Jekyll): Já asi 3 roky...

Pro jaké publikum jste zvyklí hrát? Hráváte na podobných divadelních přehlídkách, nebo je to pro vás nová zkušenost?

Soubor: Ne, vůbec... (Smích) Většinou hráváme pro školy nebo pro rodiče.

Anna: Většinou pořádáme dva večery, kdy si pronajmeme nějaké divadlo, a pozveme naše kamarády, spolužáky, naše rodiče, známý, ale i naše učitele...

A jak jste se tedy dostali na takovýhle divadelní festival?

Eliška: Přihlásila nás jedna naše paní učitelka, která přehlídku našla, a nabídla nám, že by to mohla být dobrá zkušenost. Tak jsme samozřejmě souhlasili, že pojedeme, protože zkušeností není nikdy dost.

Anna: A hlavně viděla tohle naše představení, moc se jí to líbilo a řekla si, že by bylo fajn nás víc zpropagovat.

A jak se vám na přehlídce zatím líbí?

Soubor: Super! Je to něco, na co nejsme zvyklí... Naše škola nám bohužel neumožňuje tady zůstat celou dobu, ale představení, který jsme za dnešek viděli, byly skvělé.

Pojďme se přesunout k vašemu představení: jakým způsobem jste dospěli zrovna k Jekyllovi a Hydovi?

Eliška: Pan učitel nám to nabídl.

Anna: Součástí toho dramatického kurzu, co děláme, jsou určité pevně dané úkoly. A jelikož náš učitel má rád "melodrama" a takový ty hororový věci, tak se mu strašně líbila tahle hra. A taky v nás dvou (v představitelkách Jekylla a Hyda, pozn. red.) vidí určitou podobnost, takže navrhl tuhle volbu.

Eliška: A rozhodli jsme se to udělat jinak: Jekyll a Hyde jako dvě ženy.

Tudíž rozhodnutí, že budete inscenovat paní doktorku Jekyllovou a paní Hydeovou vyšlo především z toho, že jste pro role tak výhodné typy?

Holky: (smích) No, asi jo...

V anotaci se píše, že se příběh odehrává v pozměněné, alternativní viktoriánské Anglii. Co se v tom světě liší?

Eliška: Hodně jsme se v tomto představení snažili zdůraznit...

Anna: ... to peklo a to dobro. Máme tam realitu, ale zároveň tam máme i to zlo. Všechno se to odehrává jakoby v Jekyllově podvědomí.

Eliška: Plus taky to, že paní doktorka Jekyllová je lesba, by bylo v tehdejší době nepřijatelné. Všechno je to v šílené mysli té doktorky: všechny touhy, vášně, které v té době nebylo možno zažít.

Anna: Další hledisko jsou alkohol a drogy, opium v tehdejší době. Právě to jsme chtěli zdůraznit tím peklem a zlem.

Eliška: Měli jsme dokonce separé představení pro nejmladší ročníky, které mělo plnit i jakousi funkci školení. Jekyll měl působit jako odstrašující případ.

V představení se často umíralo. Jaké to pro vás je – umírat na jevišti?

Hubert (Poole): Já jsem měl první zkušenost s umíráním na jevišti dnes večer (alternoval nepřítomného herce, pozn. red.). Bylo to zajímavé. Těším se, až budu umírat častěji. (smích)

Eliška: Já teda musím říct, že poté, co jste hodinu na jevišti tady v tom oblečení a navíc po té scéně s vlasama přes sebe, je umřít docela fajn. (smích)

-jita-

wow
děkujuhide
úžasnýseek
genderpornoparodie
super
napínavézadek
zatímnejlepší
pardon
úžasnéstrach
andhorror
UH

Doktorka Jekylllová a pan Hyde

Do análů festivalu Mladé scény lze připsat novou barvu. Představení kompletně v angličtině tu ještě nebylo. Pro student(k) y pražské English College znamená toto představení jeden z absolventských předmětů, a účast na festivalu je vlastně jakýmsi bonusem navíc. Soubor pod vedením Logana Hilliera si vybral známé téma souboje dobra a zla v jedné osobnosti, proměna dobrého dr. Jekylla ve zkaženého pana Hyda. I když se nejedná o autorskou adaptaci, přece jen je tu významný přínos v interpretaci tématu. Ten je dán tím, že kromě jednoho mladého muže (v roli handicapovaného bizarního sluhy Poola), je obsazení kompletně ženské. Výběr adaptace, kde všechny role jsou psány původně pro mužské obsazení, byl ovšem záměrný. Přibývá tu dnes aktuální genderový prvek. Dr. Harriet Jekyll(ová) chce uspět ve světě mužů, jako experimentátorka se odvážíne pouští do pokusu sama na sobě, aniž tuší, nakolik to její osobnost rozhodí. Postupné podávání drogy nejenže změní její kultivovanou osobnost v pudového surovce, ale poznává zároveň hlubiny svého podvědomí, v němž se hodně drsně pere ženský a mužský živel.

Scéna je rozdělena na „před zrcadlem“ a „za zrcadlem“. V zadní části jako pasivní stíny sedí jako v její hlavě postavy a šelmy (jsou to psi, ale zároveň symboly potenciálních hříčů). Na scénu pak vstupují jako reální tvorové, ať už lidé, tak zvířata, všichni ovšem mají jistý panoptikální nádech, zvířata navíc výrazně expresivní líčení. Nejzajímavějším prvkem příběhu je samozřejmě interakce mezi Jekylllem a Hydem, jejichž identity se prolínají prolézáním skrze zrcadlo. Chvillemi není jisté, kdo zrovna získává vrch nad myslí vědkyně. Ale je jasné, že zničit zlo v sobě nemůže skončit jinak než záhubou sama sebe. Což je jediné možné ukončení nezdařeného pokusu. A ve scénickém provedení velmi efektní – Harriet visí v rámu zrcadla jako na kříži.

To, že se hraje v angličtině, udává představení specifický rytmus a melodiku, a výrazně se tak odlišuje od nálady českých představení. Rozdílů je ovšem mnohem více. Pokud jde o angličtinu, je patrné, že jazyk je protagonistkám vlastní, pohybují se v něm s jistotou, která dovoluje rozehrát hereckou akci, aniž by herci museli přemýšlet nad přízvuky a melodií vět. Zjevná je také orientace v rozmanitých žánrech a směrech, nejen divadelních, ale i filmových. Nezapamatovatel-

nější je výrazná expresionistická hororovitá stylizace, pohrává ní si s prožíváním i zcizováním, ale i odkazy k dalším možným inspiracím. Atmosféru podporuje i výběr hudby (včetně Tiger Lillies) a světelného designu, či kouzlení se zvuky v backgroundu. Celé je to pečlivě natrénováno, každý pohyb a gag je zdůvodněn. Takže to tak trochu připomíná amatérskou verzi londýnské west-endové produkce. Důraz na vizuální efekt je velmi patrný. Rozhodně je třeba ocenit perfekcionismus provedení, vysoké nasazení a suverenitu, s níž dokáže soubor svou věc obhájit.

Jana Soprová

Too much lightdesign, too much English for me.

N. J.

Pro mě skvělý herecký výkon.

Em.

Každý máme svého Hydea.

Milan

Angličtina hře slušela.

Čechomor

Docela filmový. Až na to černý mimino.

Ovín

Nejasná práce s oknem – nebo co to bylo.

DIDI

Asi není co dodat. Perfektně zahrané. Dobrá výslovnost. Super děj.

M.

Nedostanete víc, než sami vložíte

seminář

TĚLO, DECH, HLAS, EMOCE, MYŠLENKY, SLOVA alias
odpočinkový seminář pro pedagogy

Sejde se operní zpěvačka, dramkař a učitelka francouzštiny a šahají si na bránci... Tohle není začátek vtipu. Tohle je seminář Evy Spoustové. K Evě se přihlásila bezva parta pedagogů, kteří jsou si ochotni každé ráno přivstat a místo lelkování a odpočinku na sobě pracovat. Už za to si každý z nich zaslouží zlatého bludiště.

Do Evina semináře jsem nakoukla ve středu, tedy během prvního setkání. Eva na začátku vyzvíдалa, co přesně si od semináře Petra, Věrka, Romča, Iva, 2x Katka a 2x Lucka, Michal

a Pavel slibují. „Už jsem na jedné Evině hlasové dílně byla. Po návratu domů jsem svým „novým hlasem“ dala povel psovi a on hned poslouchal,“ vypráví nadšeně jedna z účastnic. „Ty jo, třeba by to mohlo fungovat i na mého pubertálního syna!“ chytá se stébla naděje druhá. Eva se jenom potutelně směje – na pubertáky je údajně krátká i ona.

Seznamujeme se ve dvojicích, během krátkého dialogu Eva několikrát stopne proud našich slov: „Všimněte si, jak právě sedíte. Nemusíte to měnit, jen si toho všimněte.“

„Sedím úplně blbě, nakřivo...“ ozve se sebezpytná lavina. Následně každý představuje svého parťáka. Vychází najevo zajímavá skutečnost: představování vždycky nejvíc zajímá toho, o kom se mluví. To se projevuje nejčastěji na pozici těla, dýchání nebo všemožně jinak. Je zábavné si připomenout, že verbální složka komunikace tvoří asi jenom 30 % informace, kterou od nás posluchač získá. Za zbytek může tělo.

Poslouchat, jak o nás mluví druzí – to byla Evina ZÁTĚŽOVKA number one. K dalšímu zátěžovému levelu se přesouváme hned vzápětí, když se máme za úkol sami projít prostorem. Zbytek skupiny jen mlčky stojí a zírá na nás. Je to úleva, když stejný úkol posléze zopakujeme všichni spolu v hejnu. Je nám bezpečno, dech se uklidnil, smích ustal. Eva vysvětluje, že dech je přímo navázán na srdeční činnost: „Když jsem pozorován, dělá mi to s dechem psí kusy.“ A to ještě nepřišla zátěžovka číslo 3: lehni si na zem a prohlížej si ostatní, jak kolem tebe stojí v kruhu, hlavy skloněné dolů přímo na tebe, a bez mrknutí oka tě pozorují. Je to pohled jako z hrobu – glósuje cvičení Eva. Vyrovnáváme se s tím různě: Pavel se směje, Petra rozpačitě těká z tváře na tvář a třeba tmavovláská Lucka vypadá, že by se na zástup tváří vydržela dívat klidně hodiny a hodiny. Podobný pohled musí evidentně zažívat také děti – když leží v kočárku nebo ve šprclaté postýlce. Dospělí se k nim autoritářsky sklánějí z nedostižné výšky své vlastní autoritářské dospělosti. Brr!

Jak náš hlas ovlivňuje pozice těžiště, zkusíme hned vzápětí – to už sedíme na židli. Ale pozor! Úplně nejdřív zkoumáme, na čem vlastně sedíme, Eva nás naviguje: šoupnout pravou ruku pod zadek a nahmatat na pánvi to tvrdé, kulaté cosi, říkáme tomu třeba půljablíčková kost, a po ní chvíli přejíždět tam a zpátky dlaní, abychom v daném místě rozvolnili svalová vlákna. Stejnou proceduru opakujeme i pro levou stranu zadku. Když se pak vrátíme do sedu, zjišťujeme, že naše „půljablíčkové kosti“ jako by se přímo dotýkaly sedadla židle, sedíme teď pevně – přímo na zadku.

Zkoušíme na židli různě měnit polohu našeho těžiště: nejprve si sedáme zadkem na samotný okraj židle, natáhneme celé tělo jakoby do lehu, záda tiskneme na opěradlo – posed / poleh à la „nuda na hodině fyziky“ – v této pozici jsme všichni zpomalení, otrávení, negativističtí. Když zkusím jen tak zbůhdarma něco říkat, je to samé „nechce se mi, nebudu to dělat, jsem nevyspaná a štve mě to...“ Eva sama prý bývá v této pozici extrémně sprostá. Jakmile posuneme těžiště extrémně dopředu tím, že nakloníme celý trup, dáme bradu nahoru a hlásíme se jako ten „otravný šprt v první lavici uprostřed“, mluvíme najednou všichni jako opřekot. Až ve chvíli, kdy se posadíme přirozeně způsobem 1/3 židle a 1/3 zadku a umístíme tedy konečně těžiště rozumně doprostřed, chytáme normální tempo, a dokonce pravidelný rytmus.

Po sérii auto-experimentů se vracíme zpátky k hlasu, potažmo k dýchání. Hlas vzniká díky zapojení 4 klíčových oblastí v lidském těle: hrdla, lebečních kostí, pánevního dna a bránice. Dříve než nám začne vnikat vzduch do plic, bránice klesá. Podle Eviných instrukcí si každý z nás bránci nahmatá dvěma prsty pod hrudním košem. S bráncí žiju odjakživa, ale začala jsem na ni doopravdy věřit až teď.

-jita-

Dokončení ze strany 1

Jana: Původně jsem začínala s Hankou na střední v Divadelním studiu D3 Karlovy Vary a pak jsem šla rovnou na DAMU. Odtud do Realistického divadla a pak do Divadla za branou. To zavřeli v momentě, kdy jsem byla na mateřské, a pak už jsem se vlastně do tzv. velkého divadla nikdy nevrátila. Začala jsem dělat pod Divadlem Dagmar svoje vlastní projekty a začala jsem učit. A pak přišel Český rozhlas, za ten jsem šťastná nesmírně.

Co vám divadlo dalo a co naopak vzalo?

Jana: Pro mě divadlo vždycky bylo něco naprosto samozřejmého. Je to způsob myšlení, způsob života, něco bytostně mého.

Hana: Co mi vzalo bych dokázala říct třeba u jiných věcí, ale u divadla nic takového není.

Nikdy jste ani na chvíli neزالitovaly?

Jana: Fakt ne.

Hana: Taky ne. Nikdy jsem si neřekla, že nechám divadlo i přesto, že přišly těžké chvíle.

-bez-

NEVIDITELNÉ UMĚNÍ

limit – krajní mez, stanovená nejnížší nebo nejvyšší hranice

limitativní – omezující, hraniční, mezní

(Slovník cizích slov)

Vážení účastníci a návštěvníci festivalu Mladá scéna, jmenuji se Antonín Brinda, jsem performer a v pátek 23. června budu prezentovat ve městě Ústí nad Orlicí a jeho okolí akci (chcete-li „performanci“), kterou jsem nazval Překročení hranic města Ústí nad Orlicí.

Města, podobně jako vesnice, městské části, kraje či státy, mají jasně vymezené hranice. Někdy jsou limity měst přirozené – může jimi být přírodní útvar jako řeka, jezero či kopec, jindy vytvořené a dohodnuté uměle, takříkajíc na papíře. Oficiální hranice zanesené v městském katastru se mohou od těch běžně známých mezi obyvateli toho kterého místa značně lišit. Zeptejte se Pražáků na Letnou – kde se nachází, vám poví každý. Jde však pouze o takzvaný pomístní název. Nejasně určená oblast Letné se dle oficiálních map nachází ve dvou specificky definovaných pražských katastrálních územích – v Holešovicích a v Bubenči.

Bohužel jsou to právě ty oficiální, státem a mezinárodními dohodami vytvářené hranice, které v současném světě ovlivňují naše životy. Je velký rozdíl mezi tím, narodíte-li se řekněme ve Spojených státech, nebo o pár kilometrů jižněji, v Mexiku.

Ve své akci budu vycházet právě z existence těchto „abstraktních“ limitů. V pátek dopoledne se vydám na vycházku, během níž plánuji opustit území města Ústí nad Orlicí a krátce navštívit Dolní Libchavy, které se nacházejí těsně za hranicemi Ústí. Následně překročím hranice města podruhé a namířím si to zpět do centra. Tento nedlouhý výlet bude nejspíš individuální, ale je také možné se ke mně přidat. V tom případě se mi ozvěte na 608 195 204.

Odpoledne se připojím ke společné festivalové výpravě, která povede z Ústí nad Orlicí na vrch Andrlův chlum v obci Řetová. Hranice katastrálního území Řetové společně překročíme dvakrát – cestou z Ústí a do Ústí.

Při opékání buřtů bude možnost si neformálně popovídat o konceptuálním umění, performance artu a neviditelných hranicích kolem nás.

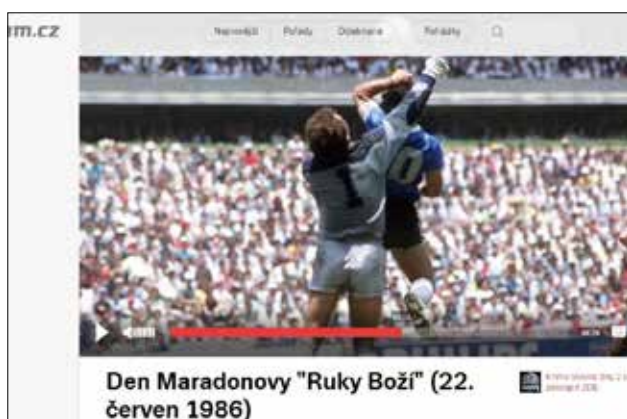
Otázky

aneb nad čím nám i druhý den zůstává rozum stát

Proč si Adam Doležal koupil o dvě čísla větší boty?
Školní rok ještě neskončil, tak kde jsou studenti zdejšího gymnázia?
Proč se všichni nevejdou do sálu?
Umí odpovědět na Romanovy otázky někdo jiný než Černík?
Jak to, že redaktorů je letos méně, ale zato končí dříve?

Odpovědi nám přineste do redakce
nebo pošlete na redakcems@seznam.cz!

-vita-

Stalo se, nestalo

- Jak se seznamují nekuřáci? Nosí s sebou zapalovač...
“Čau, mám oheň. Nechceš něco zapálit?”
- Na diskuzi o Tracyho tygrovi promluví anonymní divačka:
Byl to příběh o lásce..., ale co tam dělali ti tygři?!
- Jana Soprová ve středu nejméně 4x za diskuzi pronesla
„já už jsem stará osoba“. Ve čtvrtek — ani jednou... je
možné, že přes noc omládlá?
- Přišlo poštou: Prosím přátelé, co jste ubytováni v tělo-
cvičně, někteří z nás si chtějí jít lehnout již dříve. Ocenili
bychom, kdyby se přímo před dveřmi nedělaly hlasité
partošky. Díky!

Po včerejšku

Každý má svého tygra
ať je panter nebo ne
v sobě Jekylla i Hyda
ač je to nevhodné
pověz mi příběh
nebo bude zle...

Jasanka Kajmanová

Program - pátek 23. června

9.00 semináře / 180'

12.30 oběd

14.00 Maryša, Slovanský tyátr, Slovanské gymnázium
Olomouc / 60' / MS

15.15 výlet na Andrlův chlum

19.15 diskuse / 30'

21.00 Valérie a týden divů, Latrina Magika při V.A.D. Kladno
/ 60' / MS - doplňkové představení

MS - Malá scéna, RD - Rožkotovo divadlo

Jídelníček

Oběd

Kvěťáková polévka
Burgundská vepřová plec, těstoviny
Domácí buchty s meruňkami

Večeře

Vlastnoručně opékaný buřt nebo hermelín na Andrlově
chlumu

Přejeme šťastnou cestu a dobrou chuť!

Syrové drama z jídelny

Vítek: Jedno vegetariánské prosím.

Paní u okénka: Prosím.

Vítek: Špagety pouze s kečupem? V lístku máte napsaný také
sýr.

Paní u okénka: No to právě, že ne.

Lehký život vegetariána

špagety s kečupem
špagety bez sýra
divadlo s přesahem
divadlo bez zábradlí
sjíždím po talíři
sjíždím se

Jasanka Kajmanová

Kdo páchá Mladou na Malý?

Simona Bezoušková, Jitka Hejlová, Vít Zborník, Lenka
Huláková, Jakub Hulák, David Slížek, a další.

Nepochází jazikowou koregtůrou...